

C

GODFATHER HANS KEMNA VAN DE CULTUUR

NATUURLIJK IS HANS KEMNA BEROEMD ALS CASTING-DIRECTOR. MAAR OOK ALS VERZAMELAAR VAN FOTOGRAFIE BEHOORT HIJ TOT DE FINE FLEUR. DIE HOBBY IS EEN BEETJE UIT DE HAND GELOPEN, DE FOTO'S STAAN RIJENDIK TEGEN DE MUUR. BINNENKORT VERKOOPT HIJ ER EEN AANTAL. WANT: "IK MOET EEN GRENS STELLEN. HET IS TE VEEL."

TEKST: ARNOUW VAN KRIMPEN
BEELD: HENRI VERHOEF

Hans Kemna (1940) is bij veel mensen in eerste instantie bekend als de grote man achter Kemna Casting, het oudste en meest gerenommeerde castingbureau van Nederland. In die hoedanigheid heeft hij zich vaak laten gelden. Met ontdekkingen als Monique van de Ven en Carice van Houten op zijn naam mag hij zich tot een van de zeer invloedrijke mensen binnen de film- en theaterwereld rekenen. Minder bekend is zijn positie in de wereld van de beeldende kunst en met name de fotografie. Met een collectie van honderden, vaak zeer interessante fotografische kunstwerken behoort hij ook bij de verzamelaars tot de fine fleur.

“Ik ben in Rotterdam opgegroeid en kwam in 1958 naar Amsterdam om naar de toneelschool te gaan. Ik deed toelatingsexamen toen ik 18 was. Directeur Willy Pos vond me te jong en adviseerde mij eerst in militaire dienst te gaan. Die man was een soort godheid voor me, dus ik deed wat hij zei. Militaire dienst vond ik fantastisch. Heerlijk had ik het daar en ik heb me als een beest gedragen. Ik was werkzaam als verkeersleider bij de luchtmacht en was daar zeker niet de enige met interesse in homoseksuele contacten. Ze vonden mij mooi en jong en daar maakte ik gretig gebruik van. In 1960 deed ik opnieuw toelatingsexamen aan de toneelschool en toen werd ik wel aangenomen.”

“De eerste 12 jaar na mijn studie heb ik voornamelijk als acteur gewerkt. Ik speelde bij grote gezelschappen repertoiretoneel, maar speelde ook 576 keer met veel plezier de musical *Anatevka* met Lex Goudsmit. In die periode castte ik al wel eens wat voor Pim de la Parra en Wim Verstappen: jonge omstuimige filmmakers met wie ik goed bevriend was. Voor hen castte ik in 1971 *Blue Movie* wat een enorm succes werd, niet in de laatste plaats door de erectie van Hugo Metsers en de tietjes van Carry Tefsen. In diezelfde periode ontmoette ik Paul Verhoeven die mij vroeg *Turks Fruit* voor hem te casten. Voor die film vonden we uiteindelijk Monique van de Ven die net was aangenomen op de toneelschool in Maastricht. Het verhaal dat ik Monique van de Ven ontdekt zou hebben, achtervolgt mij al mijn hele leven. Het komt waarschijnlijk zelfs op mijn grafsteen te staan. Ik vind zelf helemaal niet dat ik mensen ontdek. Ze doen het allemaal zelf en het enige dat ik kan doen is ze een duwtje in de juiste richting geven. In 1975 was het Matthijs van Heijningen die mij een duwtje in de juiste richting gaf en mij adviseerde om mijn castingwerkzaamheden te professionaliseren, een castingbureau te beginnen. Dat bestond nog niet in Nederland. Ik ben anders gaan kopen, knipte foto's van acteurs en actrices uit de krant die ik alfabetisch in die mappen deed en zo is Kemna Casting begonnen.”

NIEMAND STUURT MIJ WEG

Op 1 januari 2000 gaf Hans de leiding over Kemna Casting door aan Job Gosschalk die al jaren bij hem in dienst was.

Dit betekende niet dat Kemna stopte met castingwerkzaamheden – hij werkt al 25 jaar als vaste castingdirector voor Toneelgroep Amsterdam. “In Londen heeft ieder toneelgezelschap een vaste castingdirector. Met dat als voorbeeld heb ik mijn diensten aangeboden bij Toneelgroep Amsterdam en sindsdien zit ik daar. Ik zoek de juiste acteurs bij de voorstellingen en dat is lang niet altijd makkelijk. Toneelgroep Amsterdam is zo succesvol, daar kun je absoluut geen steekjes laten vallen. Vaste acteurs die weggaan en vervangen moeten worden, zieken die vervangen moeten worden, ik ben er constant mee bezig. Om op de hoogte te blijven van nieuw aanbod zie ik alle voorstellingen van de verschillende toneelscholen en ben ik zo'n vier avonden per week in het theater te vinden. Twee keer per jaar organiseer ik een open auditie bij Toneelgroep Amsterdam waar ik veertig toneelschoolstudenten laat auditeren. Ik kies er dan tien uit die workshops gaan doen met gerenommeerde acteurs. Het is veel werk, maar zolang ik het nog leuk vind, blijf ik dat nog doen. Soms belt Ivo van Hove, de artistiek leider van Toneelgroep Amsterdam, mij op om een hapje te gaan eten. Ik denk dan altijd dat dit het moment is dat hij zegt: 'Hans wordt het niet eens tijd dat je afscheid neemt?', maar dat zegt hij nooit. Gelukkig!”

In 2005 ontving Hans Kemna uit handen van staatssecretaris van Cultuur Medy van der Laan een Gouden Kalf voor zijn “belangrijke bijdrage aan de Nederlandse filmcultuur”. “Ik ben daar heel erg trots op, maar het leukste vind ik mijn ACT-speld. ACT is de vakbond voor acteurs en die besloten mij te vereren met de ACT-speld voor mijn bijdrage aan de Nederlandse film- en theaterwereld. Extra leuk omdat die prijs van de acteurs zelf komt. Maar ja... als je oud bent krijg je al dat soort prijzen.”

ANTI-HOMO-UIL

Hans is al 48 jaar samen met zijn man Adrian Brine. “Homoseksualiteit is in mijn leven nooit heel erg een issue geweest. In de jaren vijftig, toen ik een jaar of veertien was, ging ik veel uit, maar ik besefte helemaal niet dat ik homoseksueel was. Het ging allemaal heel geleidelijk. Ik deed wel eens wat. Zo kan ik mij een affaire herinneren met een KLM-steward in 1960, maar ik ging toen ook met meisjes uit. Zelfs toen ik uiteindelijk in dat mooie Amsterdam op de toneelschool zat had ik nog een vriendin. Zij was een meisje bij mij uit de klas. Als ze bij mij sliep, wachtte ik tot ze insliep en dan ging

**“ DAT IK MONIQUE VAN DE VEN
ONTDEKT ZOU HEBBEN, KOMT
WAARSCHIJNLIJK ZELFS OP MIJN
GRAFSTEEN ”**

ik als 22-jarige 's avonds laat naar De Fiacre op de Lange Leisedwardsstraat en dan liet ik me versieren door heren. Dan ging ik rond een uur of zes 's ochtends naar huis om weer om 9.30 uur op balletles te zijn. Het is nooit een heikel punt geweest. Toen ik 26 was, kwam Adrian in mijn leven. Hij was regisseur en ik zag een voorstelling van hem en daar was ik enorm van onder de indruk. Toen ik hem later tegenkwam in De Fiacre heb ik in mijn beste Engels gestameld: *'I like your performance very much'*. De Fiacre was het homocafé waar de acteurs zich ophielden. Er stond daar een grote opgezette uil in het café en als er heteromannen binnenkwamen, drukte barman François op een knopje en dan gingen er lichtjes branden in de ogen van die uil. Op die manier wisten we dan dat we op onze hoede moesten zijn. Een anti-homoman heet om die reden bij mij nog steeds een uil. Ik had in die periode mijn eerste engagement bij de Nieuwe Komedie van Berend Boudewijn. Ik heb Berend getipt om Adrian als regisseur aan te trekken voor de op stapel staande *Romeo & Julia* en dat gebeurde ook zo. Ik deed zelf niet mee in die voorstelling, maar wist me als regieassistent naar voren te werken en daar is het allemaal begonnen. Adrian is bij me ingetrokken en nooit meer weggegaan. Intussen zijn we, geloof ik, 48 jaar samen. Leuk hé? Ik vind het super! Ik hoor de laatste tijd steeds vaker om me heen van koppels die al heel lang lief en leed delen en dan ineens op een lelijke manier uit elkaar gaan. Ik vind dat ongelooflijk. Ik kan me nog voorstellen dat je om een of andere reden gaat scheiden, maar ik zal toch altijd voor Adrian blijven zorgen."

“IK HEB VEEL LIEVER GOEDE VRIENDEN DAN EEN GOEDE FAMILIE”

“Adrian en ik hebben al 16 jaar een huis in Turkije, waar we veel zijn. We zijn dol op Turken, dol op Istanbul en er is daar geen erst. Kortom: heerlijk! De jongen die daar voor ons huis zorgt heeft intussen een vrouw en drie kinderen en ze zijn een soort familie voor ons. Mijn eigen familie spreek ik bijna nooit. Ik heb één broer die ik al heel lang niet meer gesproken heb. Ik weet eigenlijk niet eens meer precies waarom. Zijn kinderen en kleinzoon spreek ik sinds Facebook bestaat af en toe online. Vroeger was ik heel dik met mijn leuke oom Harry. Die was een beetje homoseksueel en steward bij KLM, maar ook die zocht ik niet echt op. Ik ben absoluut niet familieziek. Ik heb veel liever goede vrienden dan een goede familie. Ik voel niet heel veel bij een bloedband waar van alles aan vast zou moeten hangen. Ik vind het leuk als ik interesses deel met mensen. Ik weet bijvoorbeeld dat mijn achterneefje Mischa enorm fan is van Eminem. Dat vind ik leuk, niemand is fan van Eminem, maar ik wel. Ik heb hem laatst via Facebook laten weten dat het portret dat ik van Eminem heb, via mijn testament aan hem nalaat.”

ALS CHRISTUS MET HET KRUIS

De muren in het huis van Hans en Adrian zijn van het plafond tot de vloer behangen met fotografie. Grote namen als Rineke Dijkstra, Cindy Sherman en Wolfgang Tillmans – het hangt er allemaal in veelvoud. Door de manier van tentoonstellen maken de honderden kunstwerken de woonkamer haast een 19e-eeuws museum. “Ik word er heel gelukkig van omgeven te zijn door fotografie. Ik heb altijd kunst gekocht, eigenlijk al vanaf de toneelschool. Het eerste dat ik kocht was een grafiek van David Hockney, die ik goedkoop kon kopen via een aanbieding in *The Sunday Times*. De fotografie kwam eigenlijk pas in de jaren negentig. In die tijd las ik veel in *The Face* en daarin stonden een keertje foto's van Wolfgang Tillmans. Een beetje commerciële foto's waren dat, van Kate Moss enzo. Ik vond dat heel mooi, maar had absoluut geen idee hoe je zoiets zou moeten kopen. Daar heeft Martijn van Nieuwenhuyzen, tegenwoordig curator bij het Stedelijk Museum, mij wegwijs in gemaakt. Hij liet me zien dat je gewoon een galerie kunt binnenstappen en foto's kunt kopen. Intussen ben ik goed bevriend met Wolfgang. Hij werd genomineerd voor de Turner Prize – ik ben toen naar die uitreiking gegaan in de Tate Britain en sindsdien

**“IK MOET GEWOON EEN
GRENS STELLEN, EN DIE IS:
NIET MEER KOPEN”**

zijn we vrienden. Ik heb heel veel van zijn werk en ben daarmee de grootste verzamelaar van Wolfgang Tillmans-foto's. Mensen kennen hem vooral van zijn homo-erotische werk. In het begin maakte hij daar heel veel van – pijpende mannen enzo. Hij is ook een van de oprichters van de club Berghain in Berlijn waar, geloof ik, ook een hele wand van dat werk te zien is. Een van mijn favoriete werken is ook van hem. Veel van mijn vrienden begrijpen het niet en moeten er verschrikkelijk om lachen: het is een vel fotopapier waar een deuk in is geslagen. Ik vind dat dus heel mooi. Ten tijde van zijn tentoonstelling in het Stedelijk Museum, heeft hij deze speciaal voor mij gemaakt en meegestuurd met de *shipping* voor het museum. Hij heeft die foto toen als een soort Christus die het kruis droeg van het Stedelijk Museum naar mijn huis gebracht. Heel leuk. Op een veiling bij Sotheby's zag ik laatst dat het nu € 90.000 opbrengt. Na het winnen van de Turner Prize is zijn status, en dus ook de prijs van zijn werk, enorm omhooggeschoten. Ook hierbij vind ik het leuk dat ik dan zo iemand heb ontdekt voordat hij een hele grote werd.”

Naast alle wanden die volgehangen zijn met foto's staan die ook nog rijendik achterelkaar op de grond, tegen de muur. “Ik heb te veel om het allemaal op te hangen en daarom heb ik nu besloten ook het een en ander te gaan verkopen. Sa-

men met curator Gijs Stork ben ik nu aan het inventariseren wat er allemaal is, wat de aankoopwaardes waren et cetera. Voor de verkoop zullen we verschillende mensen uitnodigen – niet alleen verzamelaars maar ook gewone mensen met interesse in fotografie. We zien wel hoe het loopt. Ik verkoop het enerzijds om er geld mee op te halen, maar anderzijds is het ook gewoon jammer dat veel van het werk nu helemaal niet te zien is. Het verdient een betere plek. Dat is ook de reden waarom ik het straks niet wil nalaten aan een museum. Dan komt het allemaal in een depot te staan en krijgt niemand het te zien. Dan geef ik het veel liever weg aan vrienden die het mooi vinden. Er zijn nu al vrienden die werk hebben hangen. Dan leen ik dat uit en vergeet ik het soms ook weer. Kom ik ergens en dan zie ik iets hangen waarvan ik al helemaal vergeten was, dat ik dat ook nog heb. Het is te veel. Uiteindelijk moet ik natuurlijk gewoon een grens stellen, en die grens is: niet meer kopen. Probleem is alleen dat ik nu alweer twee foto's ken die ik heel graag wil hebben. Dat kost me dan in totaal € 12.000 en dan komen ze weer hier te hangen. Ik doe dat dus maar even niet. Liever een beetje leuk leven dan ineens weer zo'n bedrag uitgeven – hoewel dat dus voor mij óók leuk leven is. Ach, het zal wel nooit overgaan ben ik bang. Ik kan altijd gewoon nog harder gaan werken...” ■